

Kő-Szabó Imre

Húzza a cigány akkor is

A Szepi kocsmája nem egy sima falusi kocsmá volt, annál egy kicsit több, városiasabb. Ugyanis Szepi, ez volt a beceneve, becsületes nevén ifjú Szepesi László, ugyan abban a faluban született és a régi kocsmá az öreg Szepesi bácsié, az apjáié volt, ezt örökölte meg az öreg halála után. Akkor ez az italmérés csak egy helyiségből állt. Az ajtótól jobbra volt a kocsmái bádognál. Benne nagy kerek tégelyek. Ebben volt a fehér és vörös folyóbor. A kettő között a pult alatt a tárolt szódavízies palack, álló kivezetője a pult tetején, rajta a szódásüveg spiccelője. Az öreg Szepesi bácsi itt mérte a fröccsöket, hosszúlépéseket, ki mit kért. Abban az időben kezdtek sört is mérni, de azt még a begurított fahordók csapra verésével poharazták.

A pult mögött hátul egy magas üveges szekrény, benne a boros poharak, sörös korsók. Akkor még a pohár sört is kisebb, füles korsókban mérték. Meg az úgynevezett „féldecis” poharak, mert a betérő falusi ember olyan „kerítés szaggató” erősségű pálinkából biztosan lehúzott egy-két felelt, hogy megalapozza azt a bizonyos kocsmái hangulatot, ha már betért ide egy szusszanásnyi pihenésre. A kocsmá másik részében asztalok, székekkel, de az egyik utcai fal mellett, olyan könyöklő féle, keskeny polc futott, vagy három méter hosszan. Arra használták, ha a betérő csak hörpinteni akart és már ment is tovább, ide rakta le poharát, hogy kéznél legyen. Aztán a használat során kiderült, hogy az ilyen futó betérők ezt nem nagyon vették igénybe. Más lett a szokás. Még ma is megfigyelhető az ilyen jellegű italmérésekben, hogy a betérő, kikéri a felesét, a kocsmáros leteszi eléje a pultra, ő pedig addig egy lépést sem tesz, amíg fel nem hajtotta. Legfeljebb addig vár, amíg a kocsmáros visszaadja a visszajárót.

Az öreg Szepesi bácsi kocsmájában hajópadló volt, melyet felolajoztak. Így nem porzott, egyben fogta a koszt is, könnyű volt felseperni, másféle karbantartást nem is igényelt.

A kis Szepesi fiú itt nőtt fel, ide járt haza az iskolából. Amikor már nagyobb volt, a nagykorúság határán, az öreg Szepesi bácsi bevonta a kiszolgálásba. Jó kocsmáros akart faragni a fiából. Mondta is: - Jegyezd meg, előbb iszik a magyar, mint eszik. Tehát a kocsmára, mindig van igény, legyen bármilyen éra, politikai viszony. A kis Szepesinek tetszett is a kocsmárosság, de valahogy nem így képzelte el ezt az egészet. Mondta is az apjának, hogy alakítsák át a kocsmát, de az öreg hajthatatlan volt. Érezte, itt megállt az élet, nincs mit tenni, úgy döntött, elmegy Pestre, hátha ott több szerencséje lesz. Ebből a kirándulásból tíz év lett.

Hazajött, mert az öreg Szepesi bácsi meghalt. Bezárt a kocsmá. A faluban nagy üresség keletkezett. Megszűnt a centrum, az a hely, ahol fröccsök kíséretében szokták megváltani a világot. A szomjas emberek csak a zárt ajtót látták és arra gondoltak, mikor nyílik ez ki még egyszer? Száraz szájjal ténferegtek az utcán.

-A víz nem oltja a szomjat! – mondták a borivó falusiak.

A fiú – Szepesi László – hazajött, először apja temetésére, aztán meg végleg. Úgy döntött, a pesti tapasztalatokat majd kamatoztatja. Csinál ő itt egy olyan kocsmát, hogy híre megy a környéken, majd jönnek ide vendégek máshonnan is. A döntést tett követte, először is egy nagy átalakítást csinált. Megtartotta a söntés részét, ez emlékeztetett a régi kocsmára. Nyitott egy belső helyiséget, amely már olyan pincéres kiszolgálással működött. Mégis másabb az, ha a vendég rendel, és nem kell a pultnál állnia, kihozza a pincér. Később egy kis konyhát is rettyint majd hozzá, házias ételekkel, tervezte el. Ennek egyelőre az átszervezés során, csak a helyét szabták ki. Aztán ebbe a belső helyiségben, szombatonként cigányzene szól majd. Meg is fogadta az Orsós bandáját, akik itt a faluban szoktak muzsikálni, főleg lakodalmakban. Az Orsós Sanyi volt a primás, a bandában volt egy cimbalmos, a Frici, egy brácsás a Janó és a nagybögös, a Dezső. A banda életkorban már közel volt a hatvanhoz, de igazi cigányzenét adtak. Szinte vérükből folyt a zene, szívvel muzsikáltak. Ezeknek a szombati napoknak, melyek sokszor a késő éjszakába is belenyúltak, híre ment a környéken. A szomszéd faluban lakott Kovács Pál kőműves, vállalkozó. Nem csak a munkájáról híresült el, de ismerték mulatozó kedvéről is, főleg lakodalmakban eresztette meg érces, bariton hangját. Neki kapóra jött ez a Szepi féle kocsmá, zenés estéi. Ugyanis lakodalom a szomszéd faluban öthet volt évente, de itt most már minden szombaton kedvére vigadhatott. Meg a közönséget is vonzotta Kovács Pál vállalkozó uram, szombat esti mulatozása. Ment is ez kisebb, nagyobb megszakításokkal egy-

két évig. Azért néha a munka is fontosabb volt a vállalkozónak, mint a szombat esti éneklés. Egyik ilyen jó hangulatú mulatozás során Kovács Pál bőségesen kifizette Orsós Sanyi bandáját.

-Ezt azért kapjátok, mert eddig mindig kedvemre húztátok! – mondta Kovács Pál. – Aztán azt is beleszámítottam, hogy a temetésem majd ti muzsikáltok, mert zenés temetést akarok. Húzza a cigány akkor is, amikor átsétálok a túlvilágra!

-Hol van az még? – kérdezte Orsós Sanyi, mosolyogva.

-Jó ha előre leván rendezve! – mondta Kovács Pál. – Ezt legalább még életem során elrendeztem! – összegezte megnyugtatólag.

Aztán mindenki úgy tudta, a temetési zene fizetve! Teltek a napok, sőt az évek is. A fiatal Szepi kocsmája, lassan visszarendeződött a régi falusi kocsmává. Hiába a falu az csak falu maradt, hiába erőlködtek. A cigánybanda is sokat betegeskedett, hol az egyik hiányzott, hol a másik. Kovács Pál uram is elmaradozott, fárasztotta a rendszeres mulatozás.

Néha, külön szervezésre akkor került sor, ha a Szepi fiúnak kedve támadt egy kis összejövetelre, akkor népesült be a kocsmá. Ez azonban olyan őszi mulatozásféle volt, amikor a házi kertekben szüretelt szőlőből készült must kiforrt. Hoztak egy-egy üveggel, kóstolónak, de inkább a kifőtt törkölypálinka volt a sláger. Ebből aztán nem ritka volt az ötvenfokosnál erősebb, amely úgy hanyatt vágta a mulatozókat, hogy sokszor nem is tudták merre kell majd hazamenni. Hajnal felé az utcán, több, szótlánul botorkáló férfiember száma jelezte, az est sikerlistáját.

Egyik ilyen mulatozást követő napokban keringett a hír a két falu utcáin, hogy Kovács Pál uram, ágyának esett. A körzeti orvos már többször volt nála, kórházba kellene mennie, de ő erről, hallani sem akart. Így telt el egy hét, amikor a mentő mégis elvitte.

A kocsmá csendes lett, Szepi sem érzett erőt magában, hogy újabb összejövetelt szervezzen. Egy hét után jött a hír, hogy Kovács Pál uram, jobb sorsra szenderedett. A mindenható hetvenöt évet engedélyezett számára, hogy a földi lét során, élénekeljen pár nótát, saját vigaszágára.

Meghalt.

Elkezdtek szervezni a temetést. A sírhely az megvolt, az apja mellé temetik, elfér ott békében. A kíváncsiság a faluban ott kezdődött, hogy zenés temetés legyen-e és az Orsós Sanyi bandája hegedüljön, vagy sem, mert az köztudottan már régen ki lett fizetve, de ezzel most baj volt. A bandából csak a cimbalmos élt akkor már. A többiek korábban búcsút mondtak ennek a földi létnek. A cimbalmos, azzal a zeneszerszámmal, egymagában semmit sem ér ott a sír mellett, csak cincogás lenne a vége. Igaz banda kell, mert csak akkor szól a zene.

A cimbalmossal Kovács Pál uram özvegye beszélt.

-Most mi van? – tette fel a kérdést, így szimplán. – Ki van fizetve! – erősítette meg a korábbiakat és fekete ruhájában kérdően széttárta a karját. A cimbalmos, a Frici megígérte, hogy összehoz egy bandát. A primást, a kis Ferit Talabér faluból, a Rezsőt, a bőgőst, meg a csacska kezű Janikát, mint brácsást Szederkertből elhozza, kontrást majd csak talál valahol. Eltelt egy hét, jött a cimbalmos és azt mondta, kell még ötvenezer forint és akkor kész a banda.

Az asszony gondolkodott a váratlan fordulaton, de úgy döntött:

-Legyen meg a dalos Kovács Pál férjüremnek az akarata! Ezen már nem múlik!

Megegyeztek. A temetés napján ott volt a banda, meg a bandához tartozók sokasága. Úgy tűnt, mintha cigány temetés lenne, pedig csak a kíváncsiság hozta őket ide, meg arra számítottak, hogy a temetés utáni halotti toron, ők is részt vehetnek. Talán ez lesz az utolsó mulatozás Kovács Pál uram, földi tartózkodása idején.

